

Kauno technologijos universitetas

Informatikos fakultetas

Verslo valdymo sistema – BSS ERP

Baigiamosios praktikos ataskaita

Tadas Laurinaitis	(parašas)
Studentas / Studentė	(data)
Nerijus Jankauskas	(parašas)
Vadovas / Vadovė	(data)
Doc. Giedrius Ziberkas	(parašas)
Dėstytojas / Dėstytoja	(data)

Turinys

Įvadas	5	4
1. An	alizės dalis	5
1.1. In	nformacija apie įmonę	5
1.1.1.	Įmonės veiklos sritis, specializacija	5
1.1.2.	Įmonės vizija	5
1.1.3.	Įmonės misija	5
1.1.4.	Kokiais būdais įmonė siekia įgyvendinti savo misiją ir viziją	5
1.2. In	nformacija apie įmonėje naudojamas IT	5
1.3. Į	monės veiklos procesai.	5
1.3.1.	Projekto inicijavimas	5
1.3.2.	Projekto koncepcijos analizė.	6
	Kainos ir investicijų analizė.	
1.3.4.	Projektų vykdymas, pristatymas ir dokumentacija.	6
1.3.5.	Komandinis darbas	6
	Inovacijos.	
1.3.7.	Produktų vystymo procesai.	7
2. Pr	aktikos dalis	8
2.1. T	Fechninė užduotis	8
2.1.1.	Sistemos apibrėžimas	8
2.1.2.	Bendras veiklos tikslas	8
2.1.3.	Sistemos pagrįstumas	8
2.1.4.	Konkurencija rinkoje	8
2.1.5.	Prototipai ir pagalbinė informacija	9
2.1.6.	Siūlomas sprendimas	9
2.1.7.	Sistemos apimtis ir ištekliai, reikalingi sistemai sukurti	9
2.2. R	Reikalavimų specifikacija	9
2.2.1.	Komercinė specifikacija	9
2.2.2.	Sistemos funkcijos	10
2.2.3.	Apribojimai	10
2.2.4.	Duomenų ir rezultatų specifikacija	10
2.2.5.	Vartotojo sąsajos specifikacija	11
2.2.6.	Realizacijai keliami reikalavimai.	14
2.2.7.	Techninė specifikacija.	14
2.3. P	Projektavimo eiga ir sistemos projektas	14
2.3.1.	Projektavimo valdymas ir eiga	14
2.3.2.	Projektavimo technologija	15
2.3.3.	Programavimo kalbos, derinimo, automatizavimo priemonės, operacinės sistemos	15
2.3.4.	Informacijos srautai	15
2.3.5.	Sistemos sudėtis	15
2.3.6.	Komponentai	16
2.3.7.	Sąsajos įvertinimas pagal vartotojo patyrimą, profesinę terminologiją	16
2.3.8.	Duomenų kontrolė	16

2.4.	Testavimo eiga ir rezultatai	16
2.5.	Dokumentacija	17
	. Sandėlio likučių lange pridėtų stulpelių dokumentacija	
2.5.2	. Naujo dokumento – parašo pridėjimo darbuotojo kortelėje dokumentacija	17
2.5.3	. Skaitiklių trynimo operacijos dokumentacija	20
Išvad	dos	23
Liter	atūra	24

Ivadas

Universitete modulio "P000B110 Baigiamoji praktika" dėka buvo pradėta praktika įmonėje UAB BSS IT. Su įmone buvo pasirašyta trišalė praktikos sutartis ir pradėti praktikos darbai. Įmonė aktyviai priima praktikantus, todėl įmonės darbuotojams adaptuoti mane į įmonės veiklą nebuvo sunku. Prieš pradedant praktiką, buvo iškelti tikslai, kurių siekiau visos praktikos metu.

Praktikos tikslai: Įgauti naujų žinių, susipažinti su naujomis technologijomis bei projektų atlikimo tvarka. Išanalizuoti verslo valdymo sistemos veikimą ir funkcionalumą. Pridėti du naujus stulpelius sandėlio likučių lange, kuriuose bus matomi pagrindinio dokumento projekto kodas ir pavadinimas, pridėti filtravimą ir paiešką pagal šiuos naujus stulpelius. Papildyti sistemą galimybe darbuotojo kortelėje nurodyti naują dokumento tipą – parašą. Padaryti naują asinchroninę operaciją, skirtą trinti blogai suimportuotus skaitiklių skaitliukų rodmenis.

1. Analizės dalis

1.1. Informacija apie imonę

1.1.1. Įmonės veiklos sritis, specializacija

UAB BSS IT – informacinių verslo sistemų kūrėja. Įmonė užsiima įvarios programinės įrangos produktų kūrimu bei vystymu tarptautiniu mastu, teikia konsultacijas pagal klientų poreikius. Bendrovė taip pat bendradarbiauja su įvairiomis Lietuvos ir užsienio įmonėmis.

1.1.2. Įmonės vizija

UAB BSS IT vizija – būti profesionaliausia programinės įrangos kurėja visoje Europoje.

1.1.3. Įmonės misija

Įmonės misija – sklandžiai, atsakingai ir efektyviai teikti inovatoriškas informacinių technologijų paslaugas, įgyvendinti unikalius sprendimus, bei padėti įgyvendinti savo klientų vizijas. Atsižvelgiant į klientų poreikius ir atsiliepimus, tobulinti jau egzistuojančias sistemas, plėsti jų funkcionalumą bei gerinti teikiamų paslaugų kokybę. Gerinti darbo sąlygas įmonės darbuotojams ir užtikrinti sėkmingą įmonės plėtrą.

1.1.4. Kokiais būdais įmonė siekia įgyvendinti savo misiją ir viziją

Įmonė siekia įgyvendinti savo misiją ir viziją tobulindama jau egzistuojančius produktus, taikant naujesnes, efektyvesnes bei tinkamesnes technologijas, plečiant turimą funkcionalumą, užtikrinant kliento duomenų saugumą ir efektyvų verslo valdymo procesą, bei užtikrinant produkto universalumą. Aktyviai ieško įvairaus dydžio klientų bei bendradarbiavimo partnerių, siekdama praplėsti potencialių rinkos klientų ratą.

1.2. Informacija apie imonėje naudojamas IT

Įmonė yra sertifikuota "Microsoft" partnerė, todėl didžioji dalis produkcijos yra .NET aplinkos technologijos. Pagrindinė programavimo kalba naudojama įmonėje yra C#, kuria padarytas pagrindinis įmonės produktas – BSS ERP. BSS ERP vartotojo sąsajai kurti naudojomos "Windows Forms", su pačios įmonės sukurtais komponentais. Taip pat įmonėje naudojama Javascript programavimo kalba front-end aplikacijoms kurti – pavyzdys – DVS web aplikacija, naudojamti tą patį back-end kaip ir ERP, tačiau veikianti tinkle. Programavimui naudojamos įvairios "Visual Studio Enterprise" versijos, kadangi "Windows Forms" dizaino koregavimo įrankis veikia tik ant 2017 metų versijos, o .rdl (angl. Report Definition Language) ataskaitos tik ant 2019 metų versijos. Kartu su Visual Studio, yra naudojamas "Resharper" įskiepis, gerokai pagreitinantis kodo rašymą ir navigaciją kode. Duomenims saugoti ir SQL skriptams (angl. Script) rašyti yra naudojamas "Microsoft SQL Server" BSS ERP produkte. Įmonės programuotojų kompiuteriuose įdiegtos "Microsoft Windows 10 Enterprise" operacinės sistemos, o testavimo ir produkcijos aplinkose veikia "Microsoft Server 2012".

1.3. Įmonės veiklos procesai.

1.3.1. Projekto inicijavimas.

Naujo projekto inicijavimas prasideda tarp projekto vadovo ir kliento. Pokalbio metu aptariami pagrindiniai kliento reikalavimai, finansai, klientui bandoma siūlyti jau esama programinė įranga. Jeigu

esama programinė įranga kliento netenkina, tada pagal reikalavimus pasiūlomas naujas projektas, keliami tikslai bei nustatinėjami kaštai. Įmonė taip pat nuolat ieško naujų klientų, kuriems galėtų pritaikyti programinę įrangą ir turimus produktus.

1.3.2. Projekto koncepcijos analizė.

Projekto koncepcijos analizės metu detaliai analizuojamas projekto specifikacijos, lūkesčiai ir norai. Labai detaliai išanalizuojami panaudojimo atvejai, tikslai, kad projekto vykdymo metu būtų kuo mažiau klausimų ar jų nebūtų visai. Visos analizės metu yra palaikomas ryšys su klientu, ieškomas kompromisas tarp programos kūrėjo ir vartotojo.

1.3.3. Kainos ir investicijų analizė.

Analizės pabaigoje yra žinomi projekto tikslai. Žinant tikslus projekto vadovas (-ai) skaido užduotis, atitinkamai didesnes užduotis suskaidant mažesnėmis ir išdalinant įmonės programuotojams. Kiekviena užduotis yra įvertinama darbuotojo darbo laiku. Darbo laiko resursai – pagrindinis projekto kainos įvertis, kuris pateikiamas klientui.

1.3.4. Projektų vykdymas, pristatymas ir dokumentacija.

Įmonės veiklos modelis pagrįstas "Agile" metodika, kuris remiasi sprintais. Sprintų trukmė svyruoja nuo savaitės iki kelių savaičių. Sprintai yra vykdomi iki projekto įgyvendinimo. Jei klientas lieka patenkintas rezultatu, ruošiama dokumentacija ir projektas užbaigiamas.

1.3.5. Komandinis darbas.

Įmonėje yra propaguojamas komandinis darbas. Programuotojų komanda sudaro vyresnieji programuotojai, programuotojai ir jaunesnieji programuotojai. Programuotojai papildo vieno kito trūkumus ir kiekvienas padeda kolegoms su iškilusiais klausimais ar problemomis. Komanda komunikuoja naudojant "*Skype*" grupinius pokalbius ir skambučius. Kiekvienas įmonės projektas turi savo grupes, kuriose yra tam projektui priklausantys žmonės. Komanda naudoja programą - "*Tortoise SVN*" versijų kontrolės sistema, kuri padeda lengvai integruoti naujus padarytus darbus į sistemą. Taip pat naudojama "*CCNET*" - programuojamas automatinis integracijos serveris, kuris po kiekvieno pakeitimo atnaujina integracines aplinkas ir "*JIRA*" – "*Agile*" veiklos pagrįsta užduočių aprašymo aplinka.

1.3.6. Inovacijos.

Įmonė siekia inovatyvių sprendimų, atnaujinant kuriamą ir esamą programinę įrangą, pritaikant naujas programavimo praktikas bei technologijas. Taip pat įmonės ofise nėra naudojamas popierius – absoliučiai visi dokumentai yra valdomi elektroninėje aplinkoje.

1.3.7. Produktų vystymo procesai.

Projektai vystomi "Agile" metodika. Darbų prioritetai skirstomi pagal klientams nešamą didžiausią naudą, todėl opiausios problemos sprendžiamos nedelsiant. Kuriami produktai palaikomi skirtingai: vidiniai projektai (BSS ERP, DVS) palaikomi visados, nuolat kuriant papildomas funkcijas, o užsakomi produktai palaikomi sutarties galiojimo metu ar perkant papildomas palaikymo paslaugas.

2. Praktikos dalis

2.1. Techninė užduotis

2.1.1. Sistemos apibrėžimas

Darbas atliktas verslo valdymo sistemai BSS ERP (Toliau ERP).

Kuriamos ERP dalys:

- Dviejų naujų stulpelių pridėjimas sandėlio likučių lange, naujiems stulpeliams realizuojama rikiavimo, paieškos ir filtravimo galimybė. Ši sistemos dalis gerokai praplės sandėlio likučių paieškos langa, kadangi didžioji dauguma klientų užpildo
- Naujo dokumento parašo pridėjimas darbuotojo kortelėje, ir šio dokumento atvaizdavimas grafinėje sąsajoje.
- Naujo masinio proceso skirto trinti skaitiklių duomenis kūrimas.

Kuriamos ERP dalys leis klientams, kuriems yra aktualus sandėlio likučių fiksavimas ir darbuotojo kortelėje esantis parašo paveiksliukas, efektyviau atlikti savo verslo procesus, šitaip taupant laiką darant nereikalingą mechaninį darbą. Naujas masinis skaitiklių trynimo procesas leis klientui, kuris bus per klaidą suimportavęs skaitiklius su neteisingais duomenimis, greitai ir lengvai ištaisyti šią klaidą, nes iki šiol visus skaitiklius reikėjo trinti ranka.

2.1.2. Bendras veiklos tikslas

Palaikyti įmonės kuriamos programinės įrangos (ERP) konkurencingumą rinkoje, įvykdyti esamų klientų reikalavimus per kuo mažesnį laiką ir padaryti programinę įrangą lengviau naudojamą, bei priimtinesnę potencialiems klientams.

2.1.3. Sistemos pagristumas

Kliento reikalavimu, naujų stulpelių ir filtravimo, rūšiavimo, bei paieškos operacijų pagal juos sukūrimas sandėlio likučių lange paspartintų likučių priskyrimą vidinėms sandėlio operacijoms. Parašo pridėjimas darbuotojo kortelėje klientui leis šį parašą pridėti į generuojamas ataskaitas ir dokumentus, šitaip sutaupant laiką, kuris būtų praleidžiamas atliekant šį veiksmą ranka. Masinis skaitiklių trynimo procesas pagelbės tiems klientams, kurie per klaidą suimportuos didelį kiekį neteisingų skaitiklių ir sutaupys jiems labai daug laiko, kurį turėtų praleisti trindami ranka.

2.1.4. Konkurencija rinkoje

Rinkoje turime panašius produktus: "L4.PRO" ir "Terra ERP". L4.PRO tai verslo valdymo informacinė sistema, kuri susideda iš tarpusavyje integruotų sistemų rinkinio, skirto registruoti, saugoti, tvarkyti ir analizuoti duomenis iš daugybės įvairių veiklos sričių: finansų, personalo, dokumentų, sutarčių ir dar daug kitų. Terra ERP tai gamybos valdymo sistema, kuri apima visus verslo procesus, vykstančius gamybinėje įmonėje, pradedant klientų užklausa arba užsakymu ir baigiant pagamintos produkcijos atkrovimu ir išvežimu klientui. Terra ERP privalumas tas, kad tai vientisas sprendimas, o

tai reiškia kad nėra trūkio taškų – visa informacija įvedama tik kartą. Tačiau BSS IT įmonės kuriama ERP yra konkurencinga programinė įranga dėl to, kad ji skirta įvairaus dydžio įmonėms ne tik Lietuvos rinkoje. ERP palaiko kelių kalbų grafinę sąsają – Lietuvių, Anglų, Vokiečių, Rusų, Olandų, Prancūzų, o tai praplečia potencialių klientų kieki.

2.1.5. Prototipai ir pagalbinė informacija

Kaip prototipas buvo naudojami jau esami sandėlio likučių lango stulpeliai, kadangi juose taip pat yra realizuotas filtravimas, rikiavimas ir paieška. Kaip prototipas parašo įkėlimui darbuotojo kortelėje buvo naudojamas darbuotojo nuotraukos įkėlimas, kadangi jis veikia labai panašiai – paspaudus atidaromas langas su failo pasirinkimu, o pasirinkus, failas matomas grafinėje sąsajoje. Kaip prototipas masiniam skaitiklių trynimo procesui buvo naudojamas skaitiklių importavimo procesas, tačiau pati trynimo operacija rašyta be jokių prototipų.

2.1.6. Siūlomas sprendimas

Klientui, aktyviai naudojančiam sandėlio likučių langą dažnai norisi filtruoti pagal turto grupę ir produkto EAN kodus, todėl buvo pasiūlytas sprendimas pridėti šiuos du naujus stulpelius prie pagrindinio likučių paieškos lango ir taip pat padaryti galimybe filtruoti ir rūšiuoti pagal šiuos stulpelius. Kitas klientas pareiškė norą į dokumentus pridėti darbuotojo parašo nuotrauką, todėl jam buvo pasiūlytas sprendimas darbuotojo kortelėje pridėti lauką, kuriame galima būtų įkelti šią nuotrauką. Kitas klientas pareiškė norą trinti blogai suimportuotus skaitiklių rodmenis, kadangi jau keletą kartų buvo suimportuoti neteisingi duomenys dėl blogo importo failo, todėl šiam klientui buvo pasiūlytas sprendimas – masinis procesas kuris trina visus skaitiklių rodmenis, skaitliukus ir pačius skaitiklius. Visų trijų sprendimų privalumai – sutaupytas kliento laikas, praplėstas ERP funkcionalumas, kuris ateityje galbūt pritrauks naujų klientų.

2.1.7. Sistemos apimtis ir ištekliai, reikalingi sistemai sukurti

Naujų stulpelių ir jų filtravimo, rikiavimo ir paieškos sukūrimo darbams atlikti, darbų vadovas numatė 3 savaitės – 1 savaitė grafinės sąsajos realizavimui, 1 savaitė ir 3 dienos filtravimo, paieškos ir rikiavimo realizavimui ir 2 dienos testavimui. Darbuotojo parašo realizacijai darbų vadovas numatė 1 savaitę laiko. Masiniam skaitiklių trynimo procesui darbų vadovas numatė 4 savaites laiko – 1 savaitė grafinei vartotojo sąsajai padaryti, 2 savaitės masinio proceso ir operacijos sukūrimui ir 1 savaitė kodo statinei analizei, bei korektiško veikimo užtikrinimui.

2.2. Reikalavimų specifikacija

2.2.1. Komercinė specifikacija

Darbai inicijuoti BSS IT įmonės, norint tobulinti sistemą pagal klientų atsiliepimus ir reikalavimus ir tuo pačiu palaikyti konkurencingumą rinkoje. ERP funkcionalumas yra pastoviai tobulinamas šitaip siekiant palengvinti darbą esamiems klientams bei pritraukti naujus klientus.

2.2.2. Sistemos funkcijos

- Grafinės sąsajos realizacija dviem naujiems stulpeliams grafinėje vartotojo sąsajoje matosi teisingi paieškos duomenys.
- Filtravimo realizacija naujai sukurtuose stulpeliuose esantiems duomenims nauja filtravimo operacija, leidžianti filtruoti pagal naujų stulpelių duomenis.
- Rikiavimo realizacija naujai sukurtuose stulpeliuose esantiems duomenims nauja rikiavimo operacija, leidžianti rikiuoti naujų stulpelių duomenis.
- Paieškos realizacija naujai sukurtuose stulpeliuose esantiems duomenims nauja paieškos operacija, priimanti naujų stulpelių duomenis. Paieškos operacija taip pat turi naudoti užpildytus filtrus bei parinktą rikiavimą.
- Darbuotojo parašo įkėlimo lango grafinės sąsajos realizacija darbuotojo kortelės papildomos informacijos lange laukas, kuriame matomas įkeltas darbuotojo parašo paveiksliukas.
- Darbuotojo parašo pasirinkimo realizacija darbuotojo parašo parinkimo operacija. Atidaromas langas su failų naršykle, priimančia įvairius paveikslėlių formatus.
- Darbuotojo parašo atvaizdavimas grafinėje sąsajoje.
- Naujam masiniam procesui realizuota grafinė sąsaja sandėlio likučių lange matomas naujas mygtukas "Trinti skaitiklių duomenis".
- Naujo masinio trynimo proceso duomenų parinkimo grafinė sąsaja paspaudus mygtuką "Trinti skaitiklių duomenis" atsidaro langas, kuriame parenkama data nuo ir ar trinti skaitiklių, skaitliukų ir rodmenų duomenis.
- Masinis skaitiklių trynimo procesas naujas masinis procesas, kuris pagal grafinėje sąsajoje parinktus nustatymus vykdytų skaitiklių, skaitliukų ir rodmenų trynimą.

2.2.3. Apribojimai

- "BackEnd" kūrimui naudojamas .NET karkasas, todėl reikalinga jį palaikanti operacinė sistema.
- Duomenų gavimui reikalinga prieiga prie DB serverių, kuriuose yra saugomi duomenys.
- ERP veikia tik ant sistemų su Windows 7 arba naujesne operacine sistema.

2.2.4. Duomenų ir rezultatų specifikacija

Duomenys – paieškos filtras ir rikiavimas, naudojami pranešime, kuris siunčiamas serviso paieškos operacijai. Serviso paieškos operacija gražina reikiamų duomenų, pagal filtrus ir rikiavimą, sąrašą, kuris vėliau yra rodomas grafinėje sąsajoje lentelės forma.

Lauko pavadinimas	Lauko tipas	Aprašymas
AssetGroupName	string	Turto grupės laukas, gaunamas iš
		duomenų bazės
ProductCatalogModelEANCode	string	Produkto EAN kodo laukas,
		gaunamas iš duomenų bazės.
Filter	DataFilter	Filtro objektas, naudojamas
		stulpelių filtravimui. Filtro viduje

		yra informacija su stulpelių filtrų reikšmėmis.
Sort	DataOrder	Rikiavimo objektas, naudojamas stulpelių rikiavimui. Objekto viduje yra stulpelio informacija ir rikiavimo tvarka.
ProductCatalogModels	List <productcatalogmodel></productcatalogmodel>	Paieškos rezulatas, gaunamas vykdant paieškos, filtravimo arba rikiavimo operciją.

1 lentelė naujai pridėtų stulpelių duomenys ir rezultatai

Duomenys – paveiksliukas, operacijos pagalba įkeliamas į duomenų bazę kaip byte[]. Operacija rezultato negražina, todėl reikalingas tik vienas laukas.

Lauko pavadinimas	Lauko tipas	Aprašymas
SignaturePicture	byte[]	Parašo paveiksliukas

2 lentelė naujai pridėto darbuotojo parašo paveiksliuko duomenys ir rezulatai

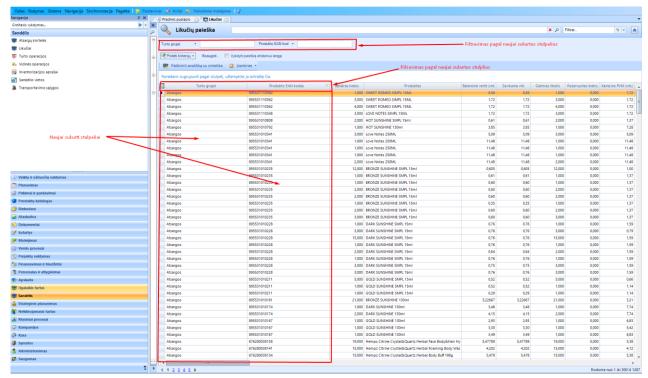
Duomenys – data nuo kurios trinti duomenis, 3 bool tipo laukai, kurie nusprendžia ar trinti skaitiklius, ar trinti skaitliukus ir ar trinti rodmenis. Masinis procesas duomenų negražina, todėl rezultatų nėra.

Lauko pavadinimas	Lauko tipas	Aprašymas
DateFrom	DateTime	Data, nuo kurios reikia trinti
		duomenis.
DeleteConsumptionMeters	bool	Ar trinti skaitiklius.
DeleteConsumptionMeterGauges	bool	Ar trinti skaitliukus.
DeleteConsumptionMeterGaugeValues	bool	Ar trinti skaitliukų
		parodymus.

² lentelė naujai pridėto masinio skaitikliu trynimo proceso duomenys ir rezultatai

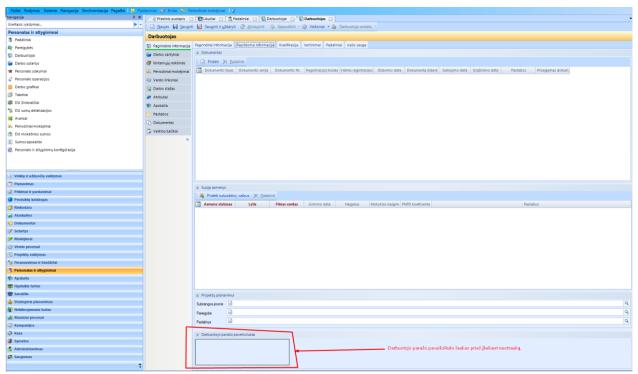
2.2.5. Vartotojo sąsajos specifikacija

Naudotojas atsidaręs Sandėlio likučių langą matys naujus stulpelius: "Turto grupė" ir "Produkto EAN kodas". Pagal šiuos laukus, naudotojas galės filtruoti, įvesdamas norimus filtravimo tekstus į filtro laukus, arba rikiuoti, paspausdamas virš stulpelio duomenų esančio stulpelio viršaus.

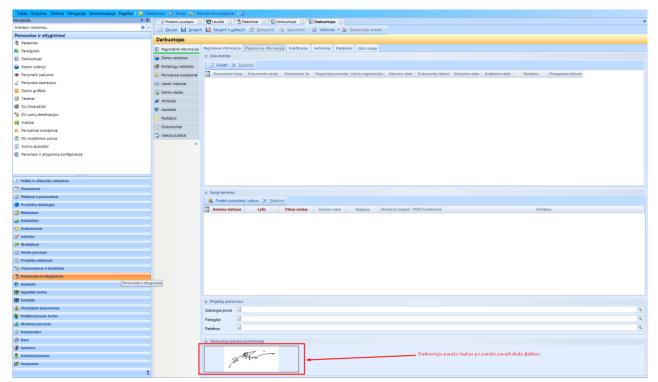

1 pav. Likučių lange pridėti nauji stulpeliai, filtrai ir rikiavimas (paieška vykdoma pagal filtrus).

Naudotojas, atsidaręs darbuotojo kortelę ir pasirinkęs "Papildoma informacija", matys lauką, kur galės įkelti darbuotojo parašo paveiksliuką. Šis paveiksliukas galės būti naudojamas įvairiuose dokumentuose ir ataskaitose.

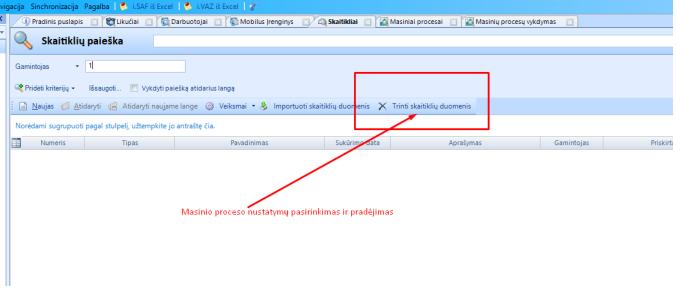

2 pav. Darbuotojo parašo įkėlimo laukas prieš įkeliant nuotrauką.

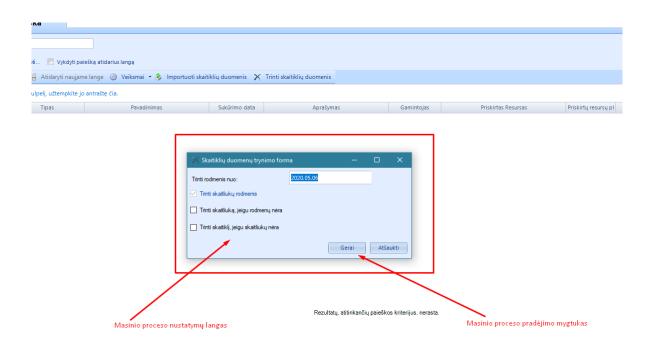

3 pav. Darbuotojo parašo įkėlimo laukas po nuotraukos įkėlimo.

Naudotojas atsidaręs Nekilnojamo turto skaitiklių paieškos langą matys skaitiklių trynimo mygtuką, kuris leis nustatyti kaip ir ką trinti ir paleisti masinį procesą.

4 pav. Darbuotojo parašo įkėlimo laukas po nuotraukos įkėlimo.

5 pav. Darbuotojo parašo įkėlimo laukas po nuotraukos įkėlimo.

2.2.6. Realizacijai keliami reikalavimai.

Naujai pridėti stulpeliai turi atitikti jau esamą lentelės stilių, turėti filtravimo ir rikiavimo galimybes, paieškos metu rodyti teisingus duomenis. Taip pat stulpelių filtravimas ir paieška neturi sulėtinti šių procesų. Darbuotojo parašo laukelis turi atitikti esamos formos stilių, bei priimti .jpg, .png ir kitus paveiksliukų formatus. Masiniam skaitiklių trynimui keliami reikalavimai – korektiškas duomenų trynimas, grafinė vartotoj sąsaja turi atitikti visame ERP naudojamą stilių.

2.2.7. Techninė specifikacija.

Visi naujos grafinės sąsajos elementai turi palaikyti mažesnes nei 1920 x 1080 ekrano rezoliucijas. Norint naudoti ERP, reikia turėti Windows 7 arba naujesnę Windows operacinę sistemą ir bent 2GB RAM. Dėl individualių ERP modulių įsigijimo reikia derinti su BSS IT įmonės atstovais.

2.3. Projektavimo eiga ir sistemos projektas

2.3.1. Projektavimo valdymas ir eiga

Atliekant darbus buvo naudojama *Agile* programavimo metodologija, todėl kiekvienas didesnis darbas buvo suskaidomas į mažesnes užduotis. Kiekvieną rytą vykdavo komandos pokalbiai nuotoliniu būdu naudojant *Skype*, kurių metu būdavo apžvelgiamas praeitos dienos progresas ir sekančios dienos planai. Kas mėnesį būdavo peržvelgiami visi padaryti darbai. Kiekvieną dieną padarę bet kokią užduotį, programuotojai parašytą kodą "komitina" (angl. *Commit*) į versijos kontrolės sistemą. "Sukomitinus" kodą, jis tampa pasiekiamas visiem programuotojam "DEV" aplinkoje. Kiekvieną naktį vyksta "DEV" aplinkos programinio kodo kompiliavimas ir jeigu jis pavyksta sėkmingai, rezultatas būna pasiekiams "QA" (angl. *Quality Assurance*) aplinkoje, kur testuotojai gali testuoti naujai pridėtą funkcionalumą. Kadangi patirties beveik neturiu, todėl į duomenų bazės ir pačios programos funkcionalumo praplėtimo projektavimo etapą nebuvau įtrauktas.

2.3.2. Projektavimo technologija

Projektavimo etapą atliko techninis vadovas kartu su vyriausiais programuotojais, kurio metu buvo sukurta duomenų bazę, įvairios diagramos bei pradinės užduotys, kurias turi atlikti programuotojai.

2.3.3. Programavimo kalbos, derinimo, automatizavimo priemonės, operacinės sistemos

- Sistema pradėta įgyvendinti ant *C#* .*NET 3.5*, tačiau su laiku vis buvo naujinama į naujas .NET versijas.
- Duomenų bazei naudota *Microsoft SQL Server 2008*, tačiau laikui einant buvo pereinama prie naujesnių versijų.
- Vartotojo grafinei sąsajai pagrinde naudotos *Windows Forms*, kartu su pačios įmonės sukurtais elementais.
- Programavimas buvo atliktas naudojant *Microsoft Windows 10 Pro* operacinę sistemą, o testavimo bei produkcinėsė aplinkose naudojama *Windows Server 2012*.
- Programos kodo rašymui buvo naudojamas *Visual Studio 2017 Enterprise edition* įrankis su *Resharper* įskiepiu, palengvinančiu darbą.

2.3.4. Informacijos srautai

Sistemoje informacija keliauja per 4 skirtingus sluoksnius. Komunikacija su duomenų baze vyksta per servisus – šiuo atveju per *ProcessingService*. Servise yra duomenų bazės modeliai – analogiški objektai duomenų bazės schemai, kurių paskirtis – atlikti veiksmus su duomenų baze. Servisas atiduodamas duomenis į sistemą verčia juos į *DTO* (angl. *Data Transfer Object*), perkeldamas ir susiedamas visas iš duomenų bazės gautas reikšmes. Šie *DTO* pasiekę sistemą yra verčiami į *Entity* objektus, su kuriais ir yra atliekami visi norimi veiksmai bei kuriuose vyksta visos papildomos sąsajos. Norint duomenis atvaizduoti paieškos lange, *Entity* objektai yra verčiami į *SearchDTO* objektus susiejant visas gautas reikšmes. Galiausiai, šie *SearchDTO* objektai yra verčiami į *SearchEntity* objektus, kurie jau yra matomi GUI (angl. *Graphical User Interface*) ir su kuriais dažniausiai yra vykdomi visi vartotojo veiksmai – redagavimas, trynimas, pridėjimas.

2.3.5. Sistemos sudėtis

Sistema sudaro 4 skirtingos dalys:

- Duomenų bazė
- Servisai
 - o StaffProcessingService
 - o ProcessingService
 - WorkflowProcessorService
 - DocumentProcessingService
 - BatchProcessorService
- Aplikacija
- Grafinė vartotojo sąsaja

2.3.6. Komponentai

- Duomenų bazė atsakinga už visų duomenų saugojimą.
- Servisai
 - o StaffProcessingService atsakingas už prisijungimą.
 - o ProcessingService atsakingas už duomenų veiksmus ir bendravimą su duomenų baze.
 - WorkflowProcessorService atsakingas už sudėtinių (angl. Workflow) operacijų vykdymą.
 - o DocumentProcessingService atsakingas už dokumentų redagavimą ir generavimą.
 - o BatchProcessorService atsakingas už asinchroninių batch operacijų vykdymą.
- Aplikacija skirta bendrauti tarp grafinės vartotojo sąsajos ir servisų. Apdoroja duomenis ir juos perduoda į grafinę vartotojo sąsają.
- Grafinė vartotojo sąsaja leidžia naudotis visu sistemos funkcionalumu įvairių duomenų kūrimu, redagavimu, šalinimu ir peržiūra.

2.3.7. Sąsajos įvertinimas pagal vartotojo patyrimą, profesinę terminologiją

Grafinė vartotojo sąsaja buvo kuriama pagal jau esamą *Windows forms* stilių, kuris yra naudojamas visoje sistemoje. Formos ir panelės buvo kuriamos *Visual Studio 2017 Enterprise* dizaino redagavimo įrankiu (angl. *Design Editor*). Paieškos langų lentelių išdėstymui, trynimo, filtravimo ir rikiavimo komandoms buvo naudojamas pačios įmonės sukurtas karkasas (angl. *Framework*). Realizavus grafinę vartotojo sąsają pagal užduoties reikalavimus, testuotojai ją tikrina ir jeigu reikia duoda pastabų, kaip ją reikėtų patobulinti ar pakeisti.

2.3.8. Duomenų kontrolė

Pildant filtrus ir paiešką tam tikrus stulpelius yra tikrinamas duomenų tinkamumas (ar į skaičiaus filtrą nerašomas tekstas; ar į datos lauką nerašomas tekstas). Po to iš šių laukų surenkama informacija ir perduodama į operaciją. Kuriant naujus duomenis yra tikrinama ar užpildyti visi reikalaujami laukai ir ar duomenys užpildyti korektiškai (ar į datos lauką neįrašyta teksto, ar į skaičiaus lauką neįrašyta teksto ir t.t.). Duomenys BSS ERP yra atskiriami, pagal vartotojo teises, apibrėžtas sistemoje. Norint užtikrinti, kad duomenys nebūtų pasiekiami iš išorės, juos leidžiama pasiekti tik autentifikuotiems sistemos naudotojams.

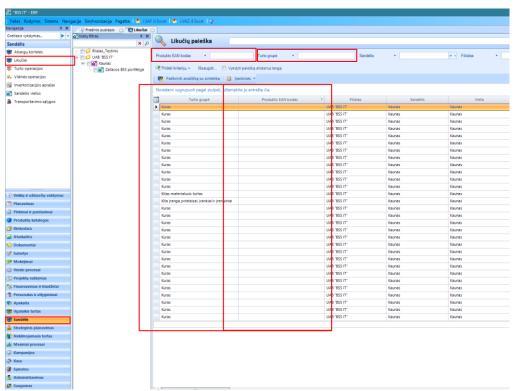
2.4. Testavimo eiga ir rezultatai

Testavimas buvo vykdytas trimis etapais. Iš pradžių aš atlikau statinę kodo analizę su "Resharper" įrankio pagalba. Po mano statinės kodo analizės, vyresnysis programuotojas atliko statinę kodo analizę bei patikrino ar kodas veikia kaip tikėtasi. Jeigu kažkas veikė ne taip kaip tikėtasi arba buvo galimybė kodą optimizuoti, vyresnysis programuotojas išsakė man savo pastabas ir nurodė pataisyti. Paskutinio testavimo etapo metu, "BSS IT" testuotojai testavo funkcionalumą ir grafinės vartotojo sąsajos sklandų veikimą, bei apie rezultatus pranešdavo man ir mane prižiūrinčiam vyresniajam programuotojui. Jeigu testavimo metu iškildavo kažkokių problemų arba kažkas veikdavo ne taip kaip priklauso – man būdavo surašoma, ką ir kaip geriausia būtų pataisyti, o pataisius testavimo etapai vykdomi iš naujo.

2.5. Dokumentacija

2.5.1. Sandėlio likučių lange pridėtų stulpelių dokumentacija

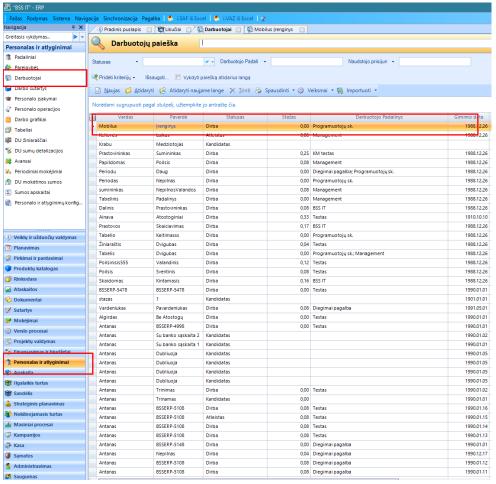
Atsidarius programą ir prisijungus, dešinėje kairėje ekrano pusėje matome mygtuką "Sandėlis". Jį paspaudę, kairėje pusėje viršuje matome mygtuką "Likučiai". Paspaudę mygtuką "Likučiai", matome atsidariusį sandėlio likučių langą (1 pav.). Lange matome naujai pridėtus stulpelius "Turto grupė" ir "Produkto EAN kodas". Paspaudus ant stulpelio pavadinimo, vykdoma rikiavimo operacija. Virš likučių lango taip pat matome filtrus, kuriuose įvedus norimą filtravimo tekstą, vykdoma filtravimo operacija.

6 pav. Sandėlio likučių lange pridėti nauji stulpeliai

2.5.2. Naujo dokumento – parašo pridėjimo darbuotojo kortelėje dokumentacija

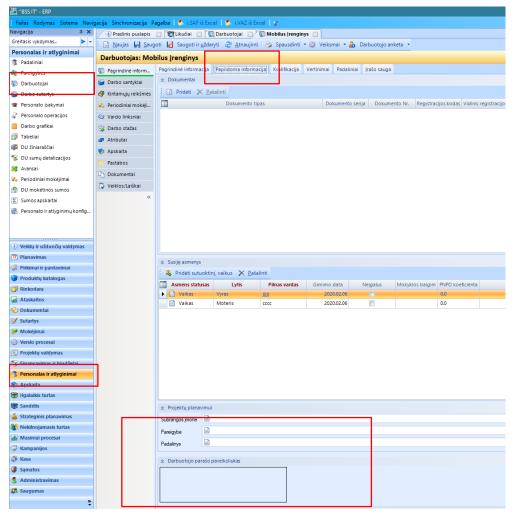
Atsidarius programą ir prisjungus, kairėje pusėje spaudžiame mygtuką "Personalas ir atlyginimai". Paspaudus mygtuką, kairėje pusėje viršuje matome mygtuką "Darbuotojai". Paspaudus šį mygtuką, atsidaro darbuotojų paieškos langas (2 pav.). Atsidariusiame lange pasirenka bet kurį darbuotoją ir spaudžiame ant jo kairį pelės mygtuką du kartus.

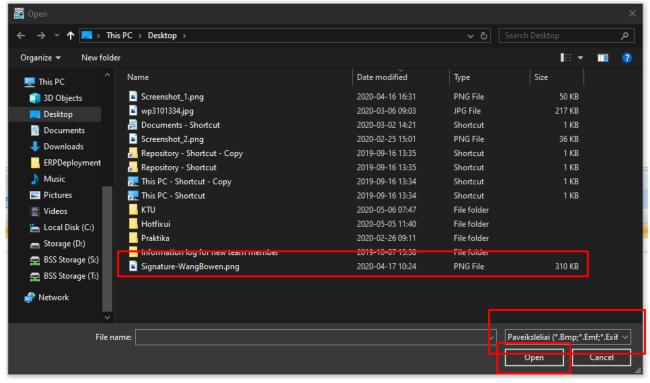
7 pav. Darbuotojų paieškos langas

Paspaudus kairį pelės mygtuką du kartus ant pasirinkto darbuotojo, atsidaro šio darbuotojo kortelė.

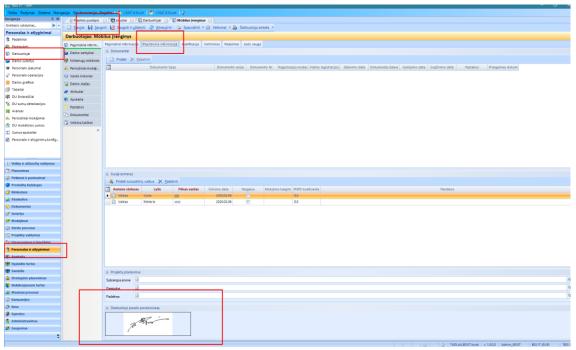
Atsidarius darbuotojo kortelę, matome visą darbuotojo informaciją. Spaudžiame viršuje esantį mygtuką "Papildoma informacija". Paspaudus šį mygtuką, atsidaro darbuotojo papildomos informacijos langas (3 pav.). Šio lango apačioje matome lauką pavadinimu "Darbuotojo parašo paveiksliukas". Paspaudus ant tuščio "Darbuotojo parašo paveiksliukas" lauko, atsidaro paveikslėlio pasirinkimo langas (4 pav.). Pasirenkame norimą paveikslėlį ir spaudžiame atidaryti (angl. *Open*). Pasirinktas paveikslėlis dabar matomas darbuotojo kortelės papildomos informacijos "Darbuotojo parašo paveiksliukas" lauke (5 pav.). Norint išsaugoti pakeitimus, spaudžiame viršuje esantį mygtuką "Saugoti".

8 pav. Darbuotojo kortelėje esanti papildoma informacija.

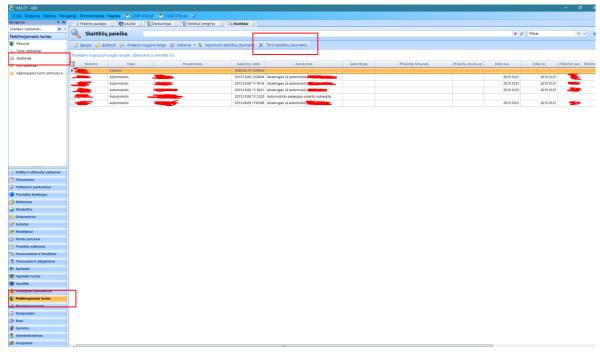
9 pav. Paveikslėlio pasirinkimo langas.

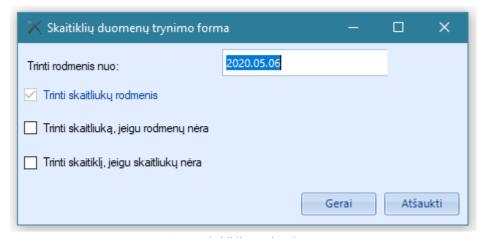
10 pav. Įkeltas paveikslėlis, matomas darbuotojo kortelės papildomos informacijos sekcijoje.

2.5.3. Skaitiklių trynimo operacijos dokumentacija

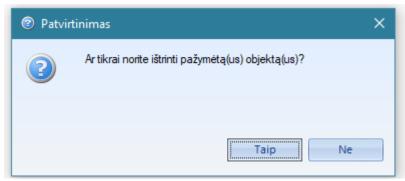
Atsidarius ir prisijungus prie programos, kairėje pusėje spaudžiame mygtuką "Nekilnojamas turtas". Matome atsidariusioje juostoje mygtuką skaitikliai, jį paspaudžiame. Atsidaro skaitiklių paieškos langas (6 pav.). Skaitiklių paieškos lange, viršuje matome mygtuką "Trinti skaitiklių duomenis", jį paspaudžiame. Atsidaro skaitiklių trynimo langas (7 pav.), kuriame galima pasirinkti nuo kada trinti skaitiklių rodmenis, ar trinti rodmenis, ar trinti skaitliuką, jeigu rodmenų nėra ir ar trinti skaitiklį, jeigu nėra skaitliukų. Pasirinkus norimus nustatymus, spaudžiame mygtuką gerai. Atsidaro lentelė, kurioje prašoma patvirtinti trynima (8 pav.). Paspaudus mygtuką "Taip", pradedamas masinis *Batch* procesas, kuris pagal parinktus parametrus trina skaitiklių duomenis.

11 pav. Skaitiklių paieškos langas

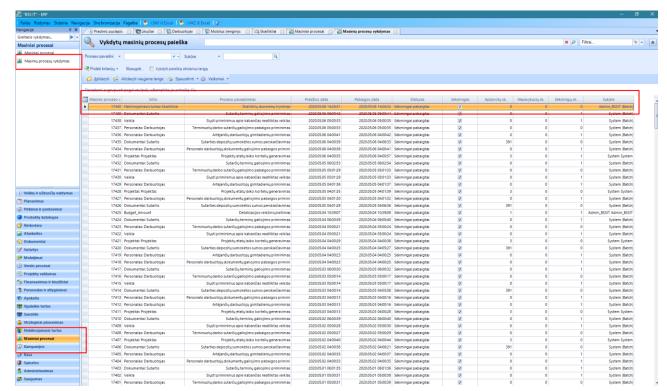

12 pav. Skaitiklių trynimo langas

13 pav. Skaitiklių trynimo patvirtinimo langas

Masinio proceso vykdymo statusą ir kitą informaciją galima rasti kairėje pusėje paspaudus mygtuką "Masiniai procesai" ir atsidariusioje juostoje paspaudus "Masinių procesų vykdymas". Paspaudus šį mygtuką, atsidaro masinių procesų vykdymų paieškos langas (9 pav.), kurio viršuje matome, jog mūsų paleistas masinis procesas yra sėkmingai pabaigtas.

14 pav. Masinių procesų vykdymų paieškos langas

(Pateikiama sukurto produkto galutinio vartotojo arba programuotojo (API atveju) dokumentacija. Rengiama pagal įmonėje naudojamą metodiką arba studijų metu įgytas žinias)

Išvados

Praktikos pradžioje didžioji dalis laiko buvo skiriama susipažinti su įmonėje vykdomais procesais, kultūra, komunikacijos būdais. Teko daug sužinoti apie įmonės praeitį, vystymą, pagrindinio produkto – ERP istoriją, funkcijas ir tobulinimą. Taip pat buvau susipažindintas su kodo taisyklėmis ir reikalavimais, į mano kompiuterį buvo surašytos visos praktikai reikalingos programos ir buvau pamokytas jomis naudotis.

Tolimesniame praktikos etape buvo susikoncentruota į mano integraciją į komandą. Buvo duodamos paprastos užduotys, daug laiko. Prieš pradedant daryti užduotis, viskas išsamiai buvo aptariama su praktikos vadovu – visi funkciniai ir nefunkciniai reikalavimai. Taip pat buvau supažindintas su testuotojų komanda ir jų darbu. Darant užduotis daug patarimų ir pastabų gaudavau iš mano darbą prižiūrinčių vyresniųjų programuotojų, kas leido man greitai tobulėti ir integruotis į įmonės darbo ritmą. Atlikus užduotis mano atliktą darbą žiūrėjo praktikos vadovas ir testuotojai.

Paskutiniame praktikos etape gavau pakankamai sunkų išbandymą, tačiau tuo pačiu gavau ir daug pagalbos ir patarimų kaip geriau būtų atlikti vienus ar kitus šios užduoties aspektus. Pritaikant gautus patarimus užduotis buvo sėkmingai atlikta ankščiau laiko. Atlikdamas praktiką įmonėje BSS IT turėjau progą panaudoti universitete įgautas teorines žinias, tuo pačiu įgavau pradinės patirties ir kartu pamačiau kaip realiai vyksta programinės įrangos kūrimo procesas.

Literatūra

Jokia literatūra rengiant ataskaitą nebuvo naudotasi.